

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 411/2015-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Volocho, advokátska kancelária, Čáčovská 305, Senica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 3/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 3/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Malacky prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 3/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Malacky povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Malacky je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet Mgr. Petra Volocha, Čáčovská 305, Senica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 3/2008.

1. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil okresnému súdu 5. septembra 2008 žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia výboru Poľovníckeho združenia [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) č. 2/5/2008 zo 14. júna 2008, ktorým mu bolo uložené disciplinárne opatrenie (vylúčenie zo združenia), ako aj rozhodnutia členskej schôdze odporcu z 11. augusta 2008, ktorým bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté.

Sťažovateľ predložil chronologický sumár priebehu žalovaného konania, z ktorého okrem iného vyplýva, že okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom

č. k. 14 S 3/2008-60 zo 7. januára 2011 tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 21. októbra 2011 v konaní sp. zn. 4 So 2/2011 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po opätovnom prerokovaní veci okresný súd uznesením č. k. 14 S 3/2008-108 z 3. februára 2012 konanie zastavil. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením z 26. apríla 2013 v konaní sp. zn. 4 So 1/2012 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V ďalšom priebehu konania okresný súd uznesením č. k. 14 S 3/2008-165 z 24. októbra 2013 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 15 € podľa § 147a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), 100 € podľa § 147a ods. 2 OSP a 187,53 € „z titulu zavinených trov konania“. Odporca predmetné uznesenie napadol odvolaním. Krajský súd uznesením zo 4. apríla 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 So 2/2014 napadnuté uznesenie okresného súdu v časti zrušil a v časti zmenil.

Podľa sťažovateľa *„od doručenia predmetného uznesenia Krajského súdu v Bratislave... zo dňa 04. 04. 2014..., teda odo dňa 30. 04. 2014 až do podania tejto sťažnosti... nie sú navrhovateľovi známe žiadne ďalšie úkony Okresného súdu..., nebolo nariadené žiadne ďalšie pojednávanie vo veci, Okresný súd... tak po celú túto dobu takmer jedného roka vo veci vôbec nekoná, porušenie práv sťažovateľa tak naďalej trvá“.*

Sťažovateľ kritizuje, že okresný súd *„nebol do dnešného dňa, teda po dobu 6 a pol roka schopný v tejto veci, ktorá nie je skutkovo ani právne zvlášť náročná, zákonným spôsobom meritórne rozhodnúť...“.* Ďalej argumentuje nezákonnosťou napadnutého rozhodnutia odporcu, ktoré mu znemožňuje výkon poľovníctva a v dôsledku ktorého mu *„vznikla a pretrváva značná nemajetková ujma“.* Sťažovateľ je totiž *„v očiach ostatných poľovníkov aj z ostatných poľovníckych združení v širokom okolí, ako aj v širšej verejnosti v obci [REDAKOVANÉ] po celú dobu trvania súdneho konania 6 a pol roka pokladaný za pytlíaka... Uvedená skutočnosť má zdruvujúci negatívny dopad na dobrú povesť a dobré meno*

sťažovateľa nielen v obci [REDAKOVANÉ], ale aj v širšom okolí [REDAKOVANÉ], čo sťažovateľ vzhľadom na svoj vyšší vek veľmi zle psychicky znáša.“.

Sťažovateľ podal 4. júna 2013 sťažnosť na postup okresného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na ktorú predseda okresného súdu odpovedal písomne 20. júna 2013. Vo svojej odpovedi konštatoval nedôvodnosť podanej sťažnosti na postup okresného súdu s poukazom na skutočnosť, že súdny spis bol vrátený z krajského súdu 20. mája 2013 a bol určený termín pojednávania na 11. september 2013. Predseda okresného súdu tiež zdôraznil, že okresný súd vo veci rozhodol „rozsudkom zo 7. 1. 2011 a meritórnym uznesením z 3. 2. 2012“.

Sťažovateľ sa 12. novembra 2013 obrátil podnetom aj na verejnú ochrankyňu práv, ktorá ho listom č. 4513/2013/VOP z 18. marca 2014 upovedomila, že „preskúmaním podnetu je preukázané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov..., ktoré svojím postupom spôsobil Okresný súd Malacky v konaní vedenom pod spis. zn.: 14S 3/2008, ako aj Krajský súd v Bratislave, v odvolacom konaní pod spis. zn.: 4So 2/2011 a 4So 1/2012...“.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 411/2015-18 z 18. augusta 2015 prijal ústavný súd podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Ústavný súd 8. októbra 2015 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke sťažnosti, na zaslanie dotknutého súdneho spisu a na stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

4. Okresný súd doručil 5. novembra 2015 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti. Predložil požadovaný súdny spis, ku ktorému pripojil aj chronologický prehľad priebehu konania:

1. *Nápad veci: 5. 9. 2008*
2. *Uznesenie: 5. 2. 2009*
3. *Vyjadrenie žalovaného k návrhu: 27. 2. 2009*
4. *Určenie termínu pojednávania: 8. 9. 2009 na 25. 11. 2009. Odročené za účelom zadováženia podkladov*
5. *10. 3. 2010: dožiadania*
6. *Termín pojednávania určený 21. 5. 2010 na 28. 7. 2010*
7. *Pojednávanie odročené na: 17. 12. 2010*
8. *Rozsudok vyhlásený: 7. 1. 2011*
9. *Odvolaie žalobcu: 19. 1. 2011*
10. *Vyjadrenie žalovaného k odvolaniu: 17. 2. 2011*
11. *Uznesenie KS Bratislava 4 So2/2011 doručené: 15. 11. 2011*
12. *Pojednávanie určené 17. 11. 2011 na 3. 2. 2012*
13. *Uznesenie o zastavení konania: 3. 2. 2012*
14. *Odvolaie žalobcu: 7. 3. 2012*
15. *Predloženie spisu KS Bratislava: 4. 5. 2012*
16. *Vrátenie spisu z KS Bratislava: 20. 5. 2013*
17. *Pojednávanie určené 11. 6. 2013 na 11. 9. 2013*
18. *Uznesenie: 24. 10. 2013*
19. *Odvolaie proti uzneseniu: 14. 11. 2013*
20. *Predloženie spisu KS Bratislava: 28. 11. 2013*
21. *Vrátenie spisu z KS Bratislava: 15. 1. 2014*
22. *Opätovné predloženie spisu KS Bratislava: 27. 2. 2014*
23. *Vrátenie spisu z KS Bratislava: 16. 4. 2014*
24. *Oznámenie advokáta o ukončení zastupovania: 12. 6. 2014*
25. *Výzva žalovanému: 23. 7. 2014*
26. *Predloženie plnomocenstva: 14. 8. 2014*
27. *Pojednávanie určené: 19. 3. 2015 na 27. 4. 2015*

28. *Pojednávanie určené 9. 10. 2015 na 14. 12. 2015.*“

Z vecného hľadiska podľa názoru okresného súdu z analýzy priebehu žalovaného konania vyplýva, že *„len v jednom prípade bolo časové rozpätie 7 mesiacov (bod 26/ a 27/), v dvoch prípadoch 6 mesiacov, pričom ostatné úkony boli vykonávané v primeraných lehotách (k dĺžke konania na odvolacom súde sa nevyjadrujem).*

S poukazom na dlhodobý nepriaznivý personálny stav tunajšieho súdu (najvyšší nápad vecí na 1 sudcu v Slovenskej republike), považujem konanie v predmetnej veci... za relatívne plynulé, výkonné a organizačne zvládnuté. Preto navrhujem sťažnosť sťažovateľa zamietnuť.“.

5. Vyjadrenie okresného súdu zaslal ústavný súd 16. novembra 2015 právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko. Sťažovateľ v lehote určenej mu ústavným súdom nevyužil právo zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu.

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej a sťažovateľ tento súhlas vyjadril už v sťažnosti (strana 12 sťažnosti). Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup žalovaného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Základnými kritériami hodnotenia veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95).

Z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že po skutkovej stránke žalovaná vec nie je zložitá. Z podaní účastníkov konania obsahujúcich meritórnú argumentáciu je zreteľné, že jadrom sporu neboli vôbec otázky skutkové, výlučne iba právne posúdenie veci. V takých kauzách sa rozhodovanie súdu koncentruje do posudzovania právnych otázok, čo si spravidla nevyžaduje rozsiahle dokazovanie, a tým ani časovú náročnosť.

K právnej stránke ústavný súd konštatuje, že okresný súd a krajský súd mali rozdielne názory na charakter samotného konania vo veci samej (súdny prieskum v režime správneho súdnictva contra civilné sporové konanie). Táto zistená skutočnosť je však spôsobilá ospravedlniť predĺženie konania len v rozsahu odvolacej fázy, na konci ktorej krajský súd svoj záväzný právny názor v odvolacom rozhodnutí vyslovil.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných prietahov v konaní dospel ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného súdneho spisu k záveru, že o prípadnom podiele sťažovateľa na kritizovanej dĺžke žalovaného konania nemožno vôbec uvažovať. Sťažovateľ včas a riadne reagoval na procesné výzvy okresného súdu a pojednávania neboli odročované z dôvodu jeho neúčasti alebo z dôvodu neúčasti jeho právneho zástupcu.

3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium pri posúdení porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy. Vychádzal pritom z vlastných zistení z vyžiadaného súdneho spisu, z ktorých vyplýva, že v žalovanom konaní sa vyskytlo viacero období bezdôvodnej procesnej pasivity okresného súdu.

Ústavný súd tiež zistil, že procesné úkony okresného súdu sa v niektorých prípadoch popísaných v ďalšom texte odôvodnenia tohto nálezu vyznačovali nesústredenosťou. Hoci sa totiž správanie štátneho orgánu spôsobujúce zbytočné prietahy obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci, pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou

zaručeného základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol. Aj postupy svedčiacie o nesústredenosti a neefektívnosti postupu žalovaného súdu sú stabilne považované za dôvod založenia právomoci ústavného súdu na konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99, II. ÚS 64/99, III. ÚS 151/09).

3.1 Okresný súd napriek tomu, že žaloba, ktorá mu bola doručená 5. septembra 2008, spĺňala všetky obsahové i formálne náležitosti (riadne bol zaplatený i súdny poplatok, bolo predložené i splnomocnenie právneho zástupcovi sťažovateľa ako žalobcu), až po piatich mesiacoch pristúpil k jednoduchému procesnému úkonu – uzneseniu č. k. 14 S 3/2008-30 z 5. februára 2009, ktorým uložil žalovanému povinnosť vyjadriť sa k žalobe.

3.2 Po doručení vyjadrenia žalovaného k žalobe (27. februára 2009) sa pojednávanie vo veci samej uskutočnilo až 25. novembra 2009, teda po deviatich mesiacoch.

3.3 Po zaobstaraní podkladov nariadil 21. mája 2010 okresný súd pojednávanie na 28. júl 2010. Právny zástupca odporcu však doručil okresnému súdu 21. júla 2010, teda krátko pred nariadeným termínom, ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní, a to z dôvodu vopred naplánovanej zahraničnej dovolenky. V ospravedlnení uviedol, že dovolenka bude trvať do 16. augusta 2010, napriek tomu okresný súd bez iného zrejmého vážneho dôvodu pojednávanie odročil až na 17. december 2010.

Ústavný súd popísaný skutkový stav hodnotí tak, že neúspech pojednávania 28. júla 2010, a tým aj obdobie právnej neistoty od 21. mája 2010 do 28. júla 2010, bezpochyby možno pričítať právnemu zástupcovi odporcu (účasť na „*vopred naplánovanej zahraničnej dovolenke*“, ktorú okresnému súdu oznámil až týždeň pred termínom pojednávania nariadeného už 21. mája 2010). Nadväzne však okresný súd nariadil pojednávanie až o takmer päť mesiacov. Z obsahu vyžiadaného súdneho spisu nevyplýva

pre takto nariadený termín pojednávania žiaden relevantný procesný dôvod. V tejto časti tak predĺženie obdobia právnej neistoty sťažovateľa je potrebné pričítať okresnému súdu.

3.4 Okresný súd v rozsudku č. k. 14 S 3/2008-60 zo 7. januára 2011 vychádzal z verejno-mocenského charakteru rozhodnutia výboru odporcu (prvostupňové rozhodnutie) i rozhodnutia členskej schôdze odporcu (druhostupňové rozhodnutie). Napadnuté rozhodnutia teda boli preskúmané ako rozhodnutia orgánov verejnej správy, pričom z vecného hľadiska ich okresný súd vyhodnotil ako zákonné, preto žalobu zamietol. Súčasne však v odôvodnení rozsudku kritizoval označenie odporcu v žalobe („Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie [REDACTED]“) s tým, že takýto subjekt „*neexistuje, teda ide o subjekt, ktorý nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. Predpokladom civilno-procesnej subjektivity je hmotno-právna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, pričom súd poukazuje na skutočnosť, že subjekt označený v žalobe ako žalovaný je subjektom bez právnej subjektivity.*“.

Po podaní odvolaní oboma účastníkmi (odporca len proti výroku o trovách konania) krajský súd uznesením č. k. 4 So 2/2011-90 z 21. októbra 2011 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho uznesenia vytkol okresnému súdu, že „*nepopísal skutok, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu, nepoukázal na konkrétne ustanovenie stanov, resp. iného právneho predpisu, ktorý určuje, že predmetný skutok je porušením povinnosti člena združenia*“. Kritika krajského súdu smerovala aj k tomu, že okresný súd neuviedol, „*na základe akej úvahy dospel k zisteniu, že rozhodnutie žalovaného,... je rozhodnutím v oblasti verejnej správy a vzťahuje sa na preskúmanie tohto rozhodnutia postup podľa piatej časti O. s. p.*“. Podľa krajského súdu sa okresný súd „*riadne nevysporiadal ani s námietkami žalobcu ohľadom právomoci žalovaného konať vo veci kárneho previnenia... špecifikovaného v bode 1. výrokovej časti prvostupňového správneho rozhodnutia*“. Napokon krajský súd konštatoval aj nepreskúmateľnosť a zmätočnosť tvrdenia okresného súdu, „*že v žalobe označený žalovaný nie je procesne spôsobilým účastníkom konania, je subjektom bez právnej subjektivity, čo predstavuje prekážku konania podľa § 103 O. s. p. a so žalovaným napriek tomu riadne konal. V ďalšom*

texte rozhodnutia však citoval § 11 ods. 1 stanov Slovenského poľovníckeho zväzu, ktoré vyvracia tvrdenie súdu o nedostatku právnej subjektivity žalovaného.“.

Z citovaných pasáží odôvodnenia zrušujúceho uznesenia krajského súdu zreteľne rezultujú vážne nedostatky odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktoré majú relevanciu aj vo väzbe na základné právo žalobcu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pretože si vyžiadali ďalšie predĺženie stavu jeho právnej neistoty.

3.5 Na pojednávaní 3. februára 2012 okresný súd uznesením č. k. 14 S 3/2008-108 konanie zastavil. Dospel k názoru, že *„rozhodnutie poľovníckeho združenia [REDAKOVANÉ] o vylúčení člena združenia nie je rozhodnutím správneho orgánu v oblasti verejnej správy, nie je teda možné, aby tunajší súd rozhodol v rámci právomoci správneho súdnictva a preto konanie zastavil.“.* Uviedol, že žalobu *„je nutné... prejednávať v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov podľa časti prvej až štvrtej Občianskeho súdneho poriadku...“.*

Na základe odvolania sťažovateľa bola vec predložená krajskému súdu 4. mája 2012. Krajský súd uznesením č. k. 4 So 1/2012-148 z 26. apríla 2013 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodil, že *„pokiaľ... okresný súd zastavil konanie o žalobe z dôvodu, že táto smerovala proti rozhodnutiu, ktoré súdnemu prieskumu podľa piatej časti OSP nepodlieha (pričom uviedol tiež, že podlieha prieskumu podľa prvej až štvrtej časti OSP avšak v zmysle tejto úvahy z nepochopiteľných dôvodov ďalej v konaní nepokračoval), odňal tým žalobcovi možnosť konať pred súdom...“.* Súčasne krajský súd zreteľne naznačil, že konanie okresného súdu má mať povahu súdneho prieskumu orgánu verejnej správy (správne súdnictvo).

Ústavný súd konštatuje, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno samotný meritórny právny názor, ku ktorému dospel nezávislý súd (čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy) pri prerokovávaní veci, považovať za spôsobilý zasiahnuť negatívne do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to ani vtedy, ak na základe opravného prostriedku druhostupňový súd vysloví právny názor opačný,

a z toho dôvodu rozsudok súdu prvého stupňa zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, čím sa rozhodnutie vo veci samej, a tým aj nastolenie právnej istoty prirodzene oddiali.

Preto samotný fakt, že okresný súd nevyhodnotil napadnuté rozhodnutie ako rozhodnutie orgánu verejnej správy, pričom následne krajský súd vyslovil právny názor opačný, čo viedlo k ďalšiemu predĺženiu konania, nemožno okresnému súdu podľa názoru ústavného súdu pričítať v konaní o sťažnosti sťažovateľa na ťarchu.

Na druhej strane za problém relevantný z hľadiska základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov považuje ústavný súd skutočnosť, že okresný súd konanie zastavil (teda ho ukončil bez meritórneho rozhodnutia), hoci vyslovil názor, že ak napadnuté rozhodnutie odporcu nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy, možno žalobu prerokovať v „klasickom“ civilnom sporovom konaní podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Výrok uznesenia a dôvody uvedené v ňom si tak výrazne odporujú, čo je vážna vada rozhodnutia okresného súdu, ktorá už nepramení v právnom názore tvorenom v mysli nezávislého sudcu, ale nepriaznivým spôsobom atakuje kvalitu poskytovanej právnej ochrany. Ak teda z tohto dôvodu krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania, je potrebné s tým súvisiace predĺženie konania podľa názoru ústavného súdu pripísať na ťarchu nesústredeného postupu okresného súdu.

3.6 Bezdôvodnou nečinnosťou sa konanie okresného súdu vyznačovalo aj v osemmesačnom období od 14. augusta 2014, keď bolo okresnému súdu doručené splnomocnenie pre novozvoleného právneho zástupcu odporcu, do 27. apríla 2015, keď na okresnom súde prebehlo pojednávanie.

3.7 Následne na základe oznámenia právneho zástupcu odporcu doručeného okresnému súdu 7. apríla 2015 zrušil okresný súd 9. apríla 2015 pojednávanie nariadené na 27. apríl 2015. Nový termín pojednávania bol nariadený až 3. novembra 2015 (na 14. december 2015), teda takmer po 7 mesiacoch.

3.8 Po preštudovaní vyžiadaného súdneho spisu z neho pre ústavný súd vyplynulo, že okresný súd sa v ňom venoval parciálnym procesným otázkam na úkor prerokovania a rozhodovania v merite.

Okresný súd bol povinný rozhodnúť o návrhu sťažovateľa na sankcionovanie odporcu a úhradu trov konania vzniknutých navrhovateľovi v dôsledku neúčasti protistrany a jej právneho zástupcu na pojednávaní 11. septembra 2013. O vznesenom nároku okresný súd rozhodol uznesením č. k. 14 S 3/2008-165 z 24. októbra 2013, proti ktorému bolo podané odporcom odvolanie, čo si prirodzene vyžiadalo priebeh odvolacej fázy a následné predĺženie konania. Podľa názoru ústavného súdu popísané okolnosti nebránili okresnému súdu konať vo veci samej paralelne s rozhodovaním o spornej procesnej otázke. Okresný súd však rezignoval na prerokovávanie merita sporu a čakal na rozhodnutie procesnej otázky. Výsledkom jeho voľby bolo, že v období od 11. septembra 2013 do 16. apríla 2014 sa predmetom konania prakticky vôbec nezaoberal.

Nedostatok popísaný v predchádzajúcom odseku je nerozlučne spätý s procesným úsilím venovaným problému ukončenia pôsobenia právneho zástupcu odporcu v advokácii. Ústavný súd neopomína, že to bol práve odporca, v mene ktorého právny zástupca žiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 11. september 2013 z dôvodu blížiaceho sa odchodu do dôchodku spätého s ukončením pôsobenia v advokácii. Pozornosť okresného súdu venovaná tejto procesnej otázke pri poznaní právneho stavu, podľa ktorého je predovšetkým zodpovednosťou účastníka konania, akého právneho zástupcu si zvolí, ako aj zodpovednosťou advokáta, aby neposkytoval na odplatnej báze služby právnej pomoci v čase, keď už nie je členom Slovenskej advokátskej komory, však zreteľne prerástla úroveň pozornosti, ktorú by okresný súd mal venovať meritu prerokovávanej veci. V konečnom dôsledku to dokazuje aj výzva, ktorú okresný súd na základe oznámenia o zániku právneho zastúpenia adresoval 23. júla 2014 odporcovi, keď od neho požadoval, aby oznámil, či si zvolí nového právneho zástupcu, alebo bude konať sám za seba.

4. Žalované konanie okresného súdu trvá ku dňu rozhodovania o podanej sťažnosti 7 rokov a 5 mesiacov. Bezdôvodnou nečinnosťou sa postup okresného súdu vyznačoval približne v rozsahu 2 rokov a 10 mesiacov.

Na celkovej doterajšej dĺžke konania sa podieľali aj obdobia, keď sa súdny spis nachádzal na krajskom súde z dôvodu podaných odvolaní (od 18. marca 2011

do 15. novembra 2011, od 4. mája 2012 do 20. mája 2013, od 28. novembra 2013 do 15. januára 2014 a od 4. marca 2014 do 16. apríla 2014), čo je súhrnne jeden rok a desať mesiacov. V poradí tretie z identifikovaných období je však potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu, keďže mu 15. januára 2014 bol spis z krajského súdu vrátený bez rozhodnutia ako predčasne predložený, lebo nezaobstaral všetky podklady potrebné pre rozhodnutie o odvolaní.

Ústavný súd identifikoval v postupe okresného súdu aj obdobia nesústredeného postupu spočívajúceho v procesných pochybeniach pri rozhodovaní vo veci samej (bod 3.4), resp. pri zastavovaní konania (bod 3.5). Náprava uvedených pochybení si celkom prirodzene vyžiadala ďalšie predlžovanie konania stelesnené v jeho odvolacích fázach. Tie má procesne „v rukách“ odvolací (krajský) súd, no na oddialení nastolenia stavu právnej istoty sa i v týchto prípadoch podieľal aj okresný súd, hoci jeho podiel nemožno presne časovo kvantifikovať.

Námietku okresného súdu o najvyššom nápade vecí na jedného sudcu v Slovenskej republike ústavný súd považuje za nedôvodnú. Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú podstatné pre posúdenie toho, či došlo k neodôvodneným priet'ahom v konaní a ich zodpovedanie a objasnenie môže pomôcť iba pri hľadaní príčin priet'ahov v rámci súdu (III. ÚS 14/00).

Ku všetkým ústavným súdom zisteným pochybeniam okresného súdu došlo v konaní, ktoré sa pri prerokovaní merita takmer výlučne koncentrovalo na právne posúdenie.

Súhrnne ústavný súd preskúmané konanie hodnotí ako skutkovo, a od určitého okamihu (rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti meritórnemu zamietavému rozsudku okresného súdu) aj právne jednoduché. Podiel s'ťažovateľa na jeho predĺžení zistený nebol. V žalovanom konaní okresného súdu boli zistené kratšie obdobia nečinnosti, ktoré však v spojení s popísanými prvkami nesústredeného a neefektívneho procesného postupu zakladajú právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy)

i jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) v označenom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol takéto rozhodnutie, konanie pred okresným súdom nie je ukončené, preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v predmetnej veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadost'učinenia.

V sťažnostnom petite sťažovateľ navrhuje priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €. Svoj návrh odôvodňuje skutočnosťou, že *„v dôsledku neodôvodnenej nečinnosti súdu a zbytočných prieťahov v konaní... tak stále platí právny stav založený nezákonnými rozhodnutiami PZ [REDAKOVANÉ], ktoré sú právoplatné a vykonateľné*

a na základe ktorých bol sťažovateľ vylúčený z Poľovníckeho združenia... z dôvodu pyliactva.

Tým, že o žalobe nie je meritórne rozhodnuté je tak sťažovateľ v očiach ostatných poľovníkov aj z ostatných poľovníckych združení v širokom okolí, ako aj širšej verejnosti v obci [REDAKOVANÉ] po celú dobu trvania súdneho konania... pokladaný za pyliaka... Uvedená skutočnosť má zdrvujúci negatívny dopad na dobrú povesť a dobré meno sťažovateľa.“

Sťažovateľ poukazuje aj na svoj vyšší vek, preto „sa právoplatného meritórneho rozhodnutia... nemusí ani dožiť, čím by bol až do smrti verejnosťou... vnímaný ako pyliak“.

Sťažovateľ „stráca nádej na ochranu svojho práva, dôveru v súdnictvo, vo vymožitelnosť práva a právny štát na Slovensku“. Tvrdí, že „prieťahmi v predmetnom konaní mu vznikla majetková ujma v podobe poškodenia jeho dobrého mena v požadovanej výške 10,000 EUR...“.

Z citovaného čl. 127 ods. 3 vyplýva, že finančné zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. III. ÚS 278/05).

Účinnosť ochrany poskytovanej ústavným súdom základnému právu sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní je daná už aj príkazom konať vo veci bez zbytočných prieťahov adresovaným okresnému súdu.

K sťažovateľovmu dôvodu o pretrvávajúcom vnímaní verejnosti jeho osoby ako pyliaka ústavný súd uvádza, že pozitívny výrok tohto nálezu vôbec nemusí nevyhnutne viesť k pozitívnemu rozhodnutiu okresného súdu o jeho žalobe. Ak je teda sťažovateľ verejnosťou vnímaný ako pyliak, vôbec to nie je výsledkom porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tento dôvod je tak neakceptovateľný.

Ďalej ústavný súd k zdôvodneniu požadovaného finančného zadosťučinenia zdôrazňuje, že cieľom finančného zadosťučinenia nie je náhrada prípadnej škody vzniknutej ústavne vadným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (napr. III. ÚS 237/07, III. ÚS 87/08). Preto ani argumentácia majetkovou škodou „v podobe poškodenia jeho dobrého mena“ je irelevantná.

Za jediný akceptovateľný dôvod požadovaného finančného zadosťučinenia tak možno považovať spojenie vyššieho veku sťažovateľa (nar. v roku [REDACTED]) a dĺžky žalovaného konania spôsobujúcej stratu nádeje na ochranu jeho práv. Vyhodnotený podiel okresného súdu na celkovej dĺžke konania (takmer 7 a pol roka), ako aj charakter identifikovaných nedostatkov v postupe okresného súdu vedú ústavný súd k záveru, že samotný príkaz konať adresovaný okresnému súdu nepostačuje na účinnú ochranu porušených práv sťažovateľa.

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera ESLP, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Z tohto hľadiska podľa názoru je pre dosiahnutie účinnosti ochrany sťažovateľových porušených práv postačujúca suma 2 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ v sťažnostnom petite navrhol priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €, a to za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd sa vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti stotožnil s návrhom sťažovateľa na náhradu trov konania a považoval za potrebné priznať mu

ju za dva úkony právnej služby poskytnutej jeho právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – sťažnosť.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Úkony právnej služby boli vykonané v roku 2015. Základná tarifa podľa ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky je 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 839 € pre úkony v roku 2015), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2015 odmenu v sume 139,83 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 8,39 €.

Náhrada trov právneho zastúpenia vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, ako aj k podaniu sťažnosti predstavuje 279,66 €. K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál, teda 16,78 €. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 € (bod 4 výroku tohto nálezu), pričom okresný súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2016